GAZETA KRAKOWSKA

Nro 65.

z KRAKOWA dnia 15 SIERPNIA 1827 ROKU we SRODĘ.

Z Warszawy d. 8 Sierpnia.

Urząd Municypalny
Miasta Stołecznego Warszawy.

W skutek Reskryptu Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 23 b. m. i r. Nro $\frac{1673}{511}$ z Dyrekcyi Policyi i Poczt, na dniu 28 t. m. i r. prezentowanego, gdy z powodu tegorocznych wczesnych i ciągłych upałów, wszczęło się między większemi domowemi zwierzętami, a szczególniey między bydłem rogatem i w trzodzie chlewney epizeotyczne zapalenie śledziony, które wiele sztuk bydła zabiiać, a nawet ludziom udzielać się zwykło, zrządzaiąc w nich niebezpieczną i częstokroć śmiertelną chorobę pod nazwiskiem Żydowki, Morowki lub też Czarney krosty; gdy nadto w Stolicy Biegunka krwawa czyli Dyssenteryia u ludzi okazuie się, pospiesza ogłosić publiczności przesłany sobie w kopii, a przez Radę Ogólne Lekarską Królestwa wydany opis, wzmiankowanych: powyżey chorób, obeymuiący ich znaki, sposób leczenia i przepisy zaradcze, maiące służyć do uchronienia się od nich.

W Warszawie dnia 30 Lipca 1827 roku.
Vice-Prezydent: *Lubowidzki.*
Za Sekretarza Jlngo: *Wiernicki.*

RADA OGOLNA LEKARSKA
Królestwa Polskiego.

O zapaleniu śledziony u Zwierząt.

A. Zapalenie czyli gangrena, lub zaraza śledziony, albo zaraza letnia, inaczey Karbunkuł (Liecutis Epizootica) obarcza wszelkie domowe zwierzęta, iako to: konie, owce, świnie, nayczęściey iednak Bydło rogate, a z tego osobliwie naysilnieysze skutki.

B. Ta choroba udziela się zdrowym zwierzętom przez lizanie krwi i zwalanie się gnoiem od Bydła chorego i upadłego, tudzież lizanie skór z ostatniego, niemniey pożeranie ścierwa i zaszczepienie materyi zaraźliwey, np. krwi lub limfy z Karbunkułów.

C. Choroba w mowie będąca przemiia prędko, lub przemiia powolnie.

W pierwszym razie, to iest prędkiego biegu:

1) Bydlęta zdaiące się bydź nayzdrowszemi, częstokroć bez żadnych poprzednich oznaków choroby, przy żłobie, na pastwisku nagle padaią i w oka mgnieniu przy ciężkiem dychaniu i z pyska ciekącey krwistey pianie, w konwulsyiach zdychaią.

2) Czasem iednak tuż przed śmiercią pokazuią się przypadłości popsucia Ozora czy-

li Raka na ięzyku, to iest, na tym, osobliwie ku korzeniowi, daią się widzieć plamy małe różnofarbne, to iest: czerwone, brunatne lub czarne, które przeistaczaią się prędko w pęcherzyki czyli krosty okrągłe, wielkości grochu, zawieraiące ziadliwą materyię, wkrótce pękaią, tworząc rakowate wrzody, z których wypływa ostra i smrodliwa posoka, nadżera ięzyk, sprawia tegoż odpadnięcie i śmierć.

3) Niekiedy wszelako poprzedzaią te zjawiska i śmierć następuiące gorączkowe przypadłości, kilka lub kilkanaście godzin trwaiące, iako to: ociężałość Bydlęcia, smutek, zwieszenie głowy, prędki, ciężki i krótki oddech, puls pełny i twardy uderzaiący w minucie u koni 60 razy, a u rogacizny i u Owiec 80 razy;— zmnieyszony odchód moczu, lub iegoż zupełne zatrzymanie, zatkanie kału (gnoiu) czerwoność oczu i suchość skóry i nozdrzy z naieżeniem sierści, wielkie pragnienie, chwieiące się stąpienie, ból grzbietu, ustaiące przeżuwanie, w niektórych częściach ciała naprzemian mieysce maiące ziębienie i palenie, zmnieyszenie mleka, drżenie skóry, szczególniey pośladków po napoieniu tak mocne, że Bydlę chwieie się w prawą i lewą stronę iakby do upadania.

W drugim razie, to iest: powolnego przebiegu choroby.

1) Niekiedy i pospolicie początkowem nagłem upadaniem Bydła, trwa choroba 24 godzin i dłużey, a wówczas oprócz wymienionych przypadłości wznoszą się nagle tu i owdzie na ciele bolączki miękkie iak ciasto, prawie bezbolesne i niezaognione, prędko się szerzące i zawieraiące żółtą wodę. — Wraz z okazaniem się takich bolączek wkrótce potem Bydlę zdycha.

2) Albo choroba staie się ieszcze powolnieyszą, trwa kilka dni lub tygodni, i w tym razie krew puszczona iest gęsta i spieka się w czarną bryłę, nie wydaiącą krwistey wody, a po 10 lub 14 dniach przybiera choroba naturę zgniłą, to iest: odchody stolcowe staią się smrodliwe i zostaią powiększone. Serce biie coraz wyraźniey, apetyt znika, krew puszczona rozdziela się na swoie pierwiastki, czerwony, biały i wodnisty, Bydlę opada z sił, staie się odurzałem i zdycha. — U Bydląt w zarazie śledziony upadłych wypływa z pyska i kiszki odchodowey krwawa materyia, ścierwo w ciągu 24 godzin ulega rozkładowi (zgniliźnie); krew iest iak węgiel czarna, i częstokroć zewnątrz kiszek, i pęcherza moczowego nagromadzona, płuca i śledziona są takową krwią obficie napełnione wtkance komórkowatey, pod skórą osobliwie między udami, pod łopatkami, koło krtani i t. p. znayduie się mała galareta, krwawemi pręgami zabiegła materya; w podobnymże stanie są mieysca, na których obrzmiałości powstały i tychże obwód, mięso całego ciała iest bardziey sine niżeli czerwone, płuca są wątłe, miękkie, kruche, iak krew zapiekła, lub ciemne, krwawo-pręgowate, śledziona bywa zwyczaynie miększa, kruchą, rozdętą i krwawemi pręgami oznaczoną, kreski i cienkie kiszkie są sine, czerwone, lub czarno-pręgowane.

D. Leczenie. — W zapaleniu śledziony prędko przemiiaiącem, ale iednak kilkanaście godzin trwaiącem, z zarazą pyskową czyli rakiem ięzyka połączonem, zalecaią biegli Weterynarze:

1) Upuszczenie krwi 6 do 10 funtów na raz, i tem obfitsze im silnieysze iest Bydlę, im gwałtownieysze przypadłości, im czarnieysza krew płynie, i takowe upuszczenie w przeciągu 24 godzin, ieżeli poprawa nie nastąpiła, powtórzyć można.

9) Oblewanie zimną wodą z wiadra

ciągle przez kilka godzin, głowy, szyi i całego grzbietu Bydlęcia, a po iednogodzinney przerwie powtarzać takowe oblewanie, i w razie uporczywym postępować tym sposobem przez kilka dni i nocy.

3) Kwasy mineralne i wszelkie sole, a szczególniey kwas solny i kwas siarczany mocny licząc 4 do 6 łótów kwasu dla Bydlęcia na dzień ieden. — Takowa ilość kwasu roztwarza się w dwóch lub trzech garcach czystey wody, i zadaie się Bydlęciu w 8miu lub 12stu nalaniach, kontynuiąc podawanie tego lekarstwa aż do nastąpionego polepszenia, to iest: powracaiącego odżuwania, wesołości, należytego odchodu moczu i rozwolnienia gnoiu; skoro atoli polepszenie nastąpiło, ilość lekarstw zmnieyszyć należy, i karm twardy stopniowo ostróżnie podawać.

Z soli nayskuteczniéyszemi są: Siarczany, potażu, magnezyi, sody i saletranu potażu: iedney z trzech pierwszych soli dać Bydlęciu co dwie godziny 4 do 6 łotów z dwoma łótami saletry rozpuściwszy ie w pół garcu wody miękkiey.

4) W całym ciągu choroby utrzymywać Bydlęta w iak naychłodnieyszych mieyscach i podawać im za karm tylko wodę z otrębami i solą kuchenną lub czystą trawą.

5) Na lewey stronie brzucha ku ostatnim żebrom, zaciągać zawłoki i smarować ie maścią z much hiszpańskich lub oleykiem terpetynowym.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Kurs Listów Zastawnych.

Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Za Sto złotych w Listach Zastawnych bez dwóch Kuponów, — białe.

Przedaiący żądaią zł. 81
Kupuiący ofiaruią — 81
Istotnie nie przedano — nic

W Warszawie dnia 6 Sierpnia 1827 r.
F. H. *Schaber* S. G. K. W.

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec Żyta zł: od 13 do 15. — Pszenicy od 17 i pół do 20 i pół. — Jęczmienia od 13 do 15. — Owsa od 9 do 10. — Siana furę iednokonną od 13 do 20; parokonną od 26 do 27. — Słomy furę zwyczayną od 5 do 7 i grosz srebrny.

Z Petersburga d. 11 *Lipca D. K.*

(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Dnia 9. b. m. Hrabia de Zichy, Poseł Austryiacki, miał honor otrzymać posłuchanie u Jego Cesarskiey Mości w pałacu prywatnym N. Cesarza, i złożyć swoie listy wierzytelne.

Hrabia Einsiedel, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Króla Jmci Saskiego, miał honor tegoż dnia także złożyć Jego Cesarskiey Mości swoie nowe listy wierzytelne.

Hrabia Lerchenfeld, Sekretarz poselstwa Króla Jmci Bawarskiego, i P. Marcoletta, zostaiący przy poselstwie Króla Jmci Katolickiego, mieli potem zaszczyt bydź przedstawionemi N. Cesarzowi.

Jenerał piechoty Bachmetiew 1, Jenerał-Gubernator Niżegorodzki, Kazański, Symbirski, Saratowski i Penzeński, przybył do tuteyszey stolicy.

Rząd Francuzki, zasadzaiąc się na słusznych powodach nieukontentowania, danych mu przez Deja Algierskiego, wysłał dywizyią morską, z rozkazem blokowania portu Algierskiego, i zabierania wszystkich statków Rejencyi, iakie tylko napotkane zostaną, ieżeli satysfakcyia, o którą rząd Francuzki domaga się, nie będzie uczynioną w przeciągu 24 godzin. Udzielaiąc o tem wiadomość Cesarskiemu Ministerium, Poseł Francuzki rezyduiący w Petersburgu, oświadczył, iż iak

tylko blokada Algieru przyydzie do skutku, okręty neutralne, któreby się kusiły ią naruszyć, doświadczą wszystkich skutków, upoważnionych prawem narodów i prawodawstwem morskiem.

Statek parowy Jerzy IV, powinien był wypłynąć z Londynu do Kronsztadu dnia $\frac{1}{2}\frac{3}{5}$ b. m., można się więc spodziewać, że przybędzie tu około $\frac{1}{3}\frac{8}{0}$, dla udania się iak nayrychłey do Kopenhagi i na powrót do Londynu.

Wiadomości od Woyska z Georgii.

(z Ruskiego Inwalida.)

Dowodzący oddziałem woysk w Karabasze, Jenerał Major Pankratiew, dowiedziawszy się, że były rządca Karabachy Mechti-Kuli-Chan pragnie zostawać pod opieką N. Cesarza, dnia 27 Maia wyruszył z dwoma batalionami piechoty, 2ma lekkiemi działami, i ze 4ma secinami Kozaków ku wąwozowi Araklińskiemu. Przybycie naszych woysk sprawiło wielkie wrażenia na koczuiącym narodzie, prowadzonym przez Mechti-Kuli-Chana, i ułatwiło trudności w sprowadzeniu familii Chana, znayduiącego się dosyć daleko po prawey stronie rzeki Araxu. Dnia 30 Maia Mechti-Kuli-Chan przybył do naszego biwaku, pod Ag-Karawan-Seray, i oświadczył, że los swóy poddaie wielkomyślności Jego Cesarskiey Mości. Dla śpiesznieyszego przesiedlenia 3 tysięcy familiy, które ieszcze pozostały w Daralagutskim wąwozie i nie mogły udać się za Chanem ku naszym granicom, wyprawiony został ieden batalion piechoty, iedno działo i 50 Kozaków, a z niemi wysłany sam Mechti-Kuli-Chan, dla zapobieżenia wszelkiemu oporowi ze strony Persów.

Przesiedlenie tych familiy narodu woiennego, koczuiącego pomiędzy Karabagą a Nachiczewanem, a który mógł do naiazdów postawić przeszło 4000 ludzi porządney iazdy, (oprócz innych dogodności ze względu wpływu na mieszkańców zagranicznych, zabezpiecza nadto naszę kommunikacyią z głównym oddziałem, i dla dostatku bydła pomnaża środki dowozu i opatrywania woysk w porcyią mięsną.

Dnia 5go Czerwca, o godzinie 2giey z północy, blisko 300 Sarbazów napadło niespodzianie na przednie stanowiska karabinierów, zaymuiących górę Herakliuszową, lecz po mocnem z obu stron strzelaniu, ze stratą odparci zostali.

Dnia 8go Czerwca, Jenerał Adjutant Paszkiewicz przybył do Eczmiadzinu, gdzie się stawił przed nim brat Sułtana Szadlińskiego Asłana, wysłany przezeń, dla uproszenia, imieniem całego narodu, opieki N. Cesarza. Wedle doniesienia Szadlińców zbiegłych z Sardar-Abadu, w twierdzy tey znayduie się 17 lub 18 dział, blisko 1000 Sarbazów i około 500 Mazandorańskich strzelców nieregularnych; żywności zaś iest tylko na dwa miesiące, a osadzie zmnieyszono porcyie chleba.

Dnia 10 Czerwca, woyska i transporta rozpoczęły ogólne ciągnienie ku Gorniczaiowi, leżącemu o 20 wiorst za Erywanem, na drodze Nachiczewańskiey.

Jenerałowi Majorowi Truzsonowi poruczono usypać na prawym brzegu rzeki Zangi bateryią, i rozpocząć z góry Herakliuszowey bombardowanie twierdzy.

Z Paryża d. 31 Lipca.

Xżę Polignac, Poseł nasz przy Dworze Angielskim, miał w Niedzielę prywatne posłuchanie u Króla.

Nasz Poseł w Waschingtonie, Baron Mareuil, przybył z swoią rodziną i Sekre-

tarzem poselstwa Berton do Hawru. — Poseł Angielski w Neapolu, P. Hill, i Lord Dudley, brat Angielskiego Ministra Lorda Dudley i Ward, przybyli z Włoch do Lionu zkąd daley do Anglii poiechali. Małżonka tego Lorda ma bydź córką Lucyana Bonapartego.

Do Hawru przybyło oczekiwanych 6ciu dzikich ludzi z szczepu Osage. Chodzą aż do pasa nago, skórę maią farby miedzianey, a twarze czerwono pomalowane. Kobiety maiące 18 do 20 lat, chodzą przystoynie ubrane i cały dzień trawią na ubieraniu się.

Do Marselii przybyło nieco pieniędzy dla Lorda Cochrane, ale nie tyle, ile on przez okręt Jednoroziec żądał. Zachodzi więc pytanie, czyli rzeczony okręt z tą trochą pieniędzy odpłynie.

Trzynastoletni syn sławnego Kanarysa, który się tu edukuie, zachorował niebezpiecznie. Xżę Orleanu każe się codziennie o iego stan zdrowia dowiadywać.

Dziennik Goniec Francuzki umieścił wyimki z dzieła Arabskiego o kampanii Bonapartego w Egipcie, na dowód, że Arab większą oddaie sprawiedliwość Napoleonowi, niżeli P. Walter Scott. Dzieło to napisał Abdorrhaman Ben Hussein el Czerebetin Awesi, Ulema w Kairze, które nosi tytuł: " Oswobodzenie Egiptu „ a przełożył go na ięzyk Turecki w r. 1807 Mustafa-Bagdiad, pierwszy nadworny lekarz Sułtana.

W dziedzińcu pałacu Lauvre pracuią z pośpiechem nad budowlami dla wystawienia płodów przemysłu. W pierwszey galeryi po lewey stronie umieszczone bydź maią roboty bronzowe, alabastrowe i porcelanowe; w drugiey, po prawey, sukna i tkaniny; w trzeciey przytykaiącey do Muzeum, sprzęty, ozdoby budownictwa i płody drukarskie, litograficzne i introligatorskie. Wewnątrz Louvru cała strona ku kolumnom przeznaczona iest na towary iedwabne, szale, roboty żelazne, broń i przednieysze tkaniny. W sali Henryka IV. umieszczone będą mechaniczne roboty, a na przeciwko płody warsztatów i fabryk. Wystawienie otworzone zostanie dnia 1go Sierpnia.

Monitor zbiia twierdzenia przeciwników konstytucyi, że Infant Don Miguel przybędzie w Październiku do Lizbony i bez trudności obeymie Rejencyią. Naywięcey zdaie się go obrać dodatek, że przybycie iego pociągnie za sobą obalenie konstytucynego rządu. " Wszyscy rozsądni ludzie (wyraża) poczytaią tę nadzieię za błahą i przekonanemi są, iż zawczasu przedsięwzięte zostaną przyzwoite środki do zapewnienia spokoyności w kraiu. Łatwe zaciągnienie dozwoloney przez Stany pożyczki, bez pomocy zagranicznych bankierów, okazuie iak dalece zachodzi pewność utrzymania konstytucyynych Instytucyy. „

Z Rzymu d. 21 Lipca.

Jakkolwiek niektórzy ieszcze powątpiewaią, sądziemy iednak, iż z pewnością donieść możemy, że poróżnienie między Stolicą S. i Dworem Hiszpańskim z powodu mianowania Biskupów w prowincyiach południowey Ameryki, załatwione iuż zostało. Zapewniaią nawet, że Nuncyusz Tiberi poiechał iuż do Madrytu, i że wkrótce przybędzie Poseł Hiszpański do Rzymu. Oyciec S. postąpił w tey mierze wedle służącego mu prawa i nie bez zezwolenia Dworu Hiszpańskiego, iak to okazuie własnoręczny list Xcia Infantado, w którym tenże w imieniu Króla dozwala Oycu S. w tey sprawie czynić co widzi bydź potrzebnem dla użytku dusz i Kościoła. Kopiia tego listu posłana natychmiast została Nuncyuszowi Tiberi. Wiedzieć i to

należy, że Oyciec S. dopiero po odebraniu tego listu Posłowi Kolumbiyskiemu, P. Texada, który dotąd w Civitravecchia czekać musiał, dozwolił do Rzymu przyiechać.

Jeden z pierwszych bankierskich Domów w Neapolu, który zadzierżawił cła lądu Neapolitańskiego za 3 mill. 200,000 dukatów, miał zbankrutować.

Dnia 18 Lipca przebył około Medyolanu do Wenecyi na wielkim statku ogromny słupiec składaiący się z białego i czarnego granitu, który z ostatniego miasta przewieziony będzie do Rzymu na potrzebę odbuduiącego się Kościoła S. Pawła. Pochodzi on z góry marmurowey w Motorfano nad ieziorem Maggiore w kraiu Sardyńskim, i składa się z iedney tylko sztuki, maiącey 19 łokci 7 calów długości, a 2 łokcie 5 calów i 6 strychów średnicy; waży zaś 64,000 funtów Medyolańskich.

W roku 1826 zawinęło do portów Papiezkich 2497 kupieckich okrętów różnych narodów, a 2485 odpłynęło.

Z Lizbony d. 14 Lipca.

Onegday po nadeyściu pism z Londynu i odbytey radzie Ministrów, wyprawiony został nadzwyczayny goniec do Madrytu.

Wczoray rano Xiężna Rejentka z obiema siostrami udała się do Caldas.

Don Pedro de Mello-Breyney, były Poseł w Paryżu i Radcą stanu, mianowany został regidorem sprawiedliwości. Jest to naywyższa godność w stanie cywilnym, która wyrównywa godności hetmana w woysku. Deputowany Fr. M. Gravito, ieden z Radców stanu, którego dawnieysze Ministerium uznać niechciało, otrzymał urząd korregidora w sprawach kryminalnych. Trzecim wysokiem były Desembargador (sędzia) w Goa, Don Leitao, mianowany został Jeneralnym Intendentem policyi. Wszyscy trzey ci mężowie są konstytucyi przychylnemi.

Gazeta nasza zmieniła dotychczasowy sposób pisania i zaczena wykrywać liczne nadużycia prowincyionalnych urzędników.

Spisek w woysku osady tuteyszey miał bydź obszernieyszy, niżeli z początku sądzono. Buntownicy opanować chcieli zamek S. Jerzego niedaleko planu Rocio, zbiegowie mieli zlecenie udania się tymczasowo do Hiszpanii, i odebrano niezaprzeczone dowody, że Hiszpańsko-Apostolskie stronnictwo dokładało wszelkich starań do zapalania na nowo woyny domowey w Portugalii. Szczęściem, że po kary godney oboiętności przeszłego Ministerium nastała większa sprężystość w środkach Rządu. — Jakkolwiek Rząd nasz wcale nie podnieca zbiegowstwa z Hiszpanii; przybyło iednak do Portugalii w ostatnich 10 miesiącach wiele Hiszpańskich poddanych, a naywięcey woyskowych. Przed 14 dniami przybyło tu 60 żołnierzy z Gubernatorem z iedney z wysp Kanaryyskich (Gomera) na okręcie Portugalskim, który przypadkiem do niey przybił. Niezadługo potem przybyło od granicy Hiszpańskiey 60 do 70 żołnierzy, a z Londynu 12 officerów. Wszyscy odesłanemi zostali do mieysc dla nich przeznaczonych, któremi są Santarem, Casaes i Belem i do 3 w stolicy. Officerowie powiększey części odesełanemi są do Santarem. Jazda, która na początku przeszłey zimy z Hiszpanii do Algarbiow uszła, znayduie się w Buenos-Ayres (w południowe-zachodniey części miasta). Liczba uszłych wynosić może 5 do 600. Lecz tak im się biednie powodzi, iak zbiegłym do Londynu. Mały zasiłek, który od Rządu otrzymuią (po 8 Vintens czyli srebrnym groszu dziennie) nie wystarcza na ich wyżywienie i obchodzenie się z niemi iest samowolne. Ci, którzy za przestępstwo karności uwięzionemi zostali prawie z głodu u-

mieraią. Jedenaście przybyłych niedawno z Anglii Hiszpańskich officerów, ponieważ niemieli paszportów, odesłanemi zostali do Prasa de Alkantara, i byliby z głodu pomarli, gdyby nie był ich wsparł przypadkowo odwiedzaiący Anglik. Jeden z nich ożeniony iest z Angielką; ta nie chciała odstąpić męża i dzieli z nim więzienie. Ze dwóch względów nie można Rządu o takowe postępowanie naganiać: naprzód nie obchodzi się lepiey z własnemi poddanemi w podobnym przypadku; powtóre dozór nad temi zakładami powierzony iest wspólney z Portugalczyków i liberalistów Hiszpańskich kommissyi, od którey słusznie należałoby spodziewać się więcey staranności i ludzkości. Jeżeli oddali się officer z przeznaczonego mu mieysca, iest zamknięty. Za to przestępstwo siedzi ich w tuteyszym zamku 9, a kilku w Belem. Zastanowienia rzecz godna, że donosicielami są powiększey części właśni ich towarzysze. Zachodzi iednak różnica w obchodzeniu się z przybywaiącemi prosto z Hiszpanii, a przybywaiący z Anglii lub zkąd inąd bez paszportów; pierwsi bywaią przyiętemi, i wspieranemi, wszelako bez przynęcaiącego sposobu; drudzy nie są wpuszczanemi, lub ieżeli gdzie wylądują, są uwięzionemi lub muszą się oddalić. Ta różnica posłużyć może do wyiaśnienia w wielu względach postępowania Posła Angielskiego. Rząd Angielski podiąwszy się obrony Portugalii, zobowiązał się względem Francyi i Rząd Portugalski do tego nakłonił, że skoro Hszpaniia nie wtargnie w granice Portugalii, i takowego wtargnienia wspierać nie będzie, nie ma także cierpaina bydź w Portugalii żadna zmowa, któraby nadwerężyć mogła spokoyność Hiszpanii; za ieden z potrzebnych do tego sposobów uznano nie wydawać wychodniom Hiszpańskim, którzy nayprzeciwnieyszemi są Rządowi swoiemu, paszportów do Portugalii, i dla tego są oddalanemi. Poseł Angielski w celu utrzymania pokoiu stósownie do swey instrukcyi, żądał od Władz Portugalskich dopełnienia z strony iego Rządu przyiętego obowiązku, do obeyścia się zaś z przybyszami wcale się nie miesza.

W Villa-Viciosa (Alemteio na zachód od Elvas) gdzie w r. zeszłym naypierwey bunt wybuchnął, nastąpiło znowu w nocy na 8 b. m. powstanie. 50 żołnierzy 5go pułku iazdy strzelały do swych kollegów i głosiły Królem Don Miguela przy okrzykach: śmierć officerom, którzy nas oszukali; teraz dowiedzieliśmy się prawdy i idziemy do Hiszpanii! ścigani od 13go pułku i oddziału z Elvas przybyłego uciekli do Badaios, gdzie dobrze od Gubernatora Hiszpańskiego przyiętemi byli, lubo konie Władzom naszem wydane zostały. Biskup Villa-Viciosy musiał się z powodu tego rokoszu do klasztoru schronić. — Opat Cardedu, który miał kazanie przeciw Cesarzowi Don Pedro i konstytucyi, został pod sąd oddany.

Naynowsze listy, które od wychodniów Portugalskich do ich krewnych nadeszły, wzmiankuią o nowym ich do kraiu wtargnieniu. W przeszłym roku w Lutym pisali podobnież i to się wkrótce zprawdziło.

Nieiaki Christovao de Santos uszedł do nagraniczney twierdzy Hiszpańskiey, i od 4 tygodni iak się tam znayduie, uchodzi do tey okolicy wielu Portugalskich żołnierzy. Ma on wiele pieniędzy posiadać.

Z Londynu d. 29 Lipca.

Sekta Metodystów Weysleianow odbędzie w tych dniach w Manszestrze synod, na który ziedzie przeszło 500 pastorów.

„Radca Portugalski Abrantes (wyraża Gazeta Goniec) ogłosił list, w którym obwi-

nie P. Acourt, Posła naszego w Lizbonie, o nienawiedzenie konstytucyi, a mianowicie o utwierdzenie przez swoią powagę szkodliwey nauki, że Rejencyia przynależy Infantowi Don Miguel. Zarzut iest osobliwszy, a sposób, z iakim mówi o P. Acourt musi każdego zadziwić.„

Wczoraysza Gazeta *Times* opisuie niezliczone błędy, których Jenerał Foy dopuścił się w swey historyi woyny Hiszpańskiey względem Anglików. Jest to nieiako odwet za dotkliwą recenzyią pism Francuzkich opisu życia Napoleona przez Waltera Scott.

Xżę Wellington oddalił pierwszego swoiego lokaia, ponieważ pewnem gazetom udzielał wszelkiego rodzaiu taiemnice i prywatne iego rozmowy.

W Sierra Leona zanosiło się na opuszczenie wkrótce tey osady.

Rząd Ziednoczonych Stanów półnoćney Ameryki proponować kazał Indyianom - Seminole w Florydzie, którzy dosyć iuż w cywilizacyi postąpili, aby przenieśli się w inną okolicę; lecz mimo gróźb, które wysłany do nich Pułkownik Whithe dołączył, odrzucili tę propozycyią.

W Mexyku ogłoszenie dnia 14 Maia ustawy odsuwaiącey wszystkich Hiszpanów od urzędów, zrządziło nadzwyczayną radość, i w tym zapale zaledwo potrafiono wstrzymać pospólstwo od złupienia mieszkaiących tam Hiszpanów. — Rząd Francuzki posłał P. Martin w Mexyku, iako też ajentom swoim w Kolumbii i Buenos - Ayres dyploma na Konsulów. — W Rzeczypospolitey Guatimala zdaie się powracać spokoyność.

Nietylko do Rio-Janeiro, ale i do innych Brazylyskich portów przywożą ieszcze ciągle niewolników Afrykańskich; do samey Bachii przywiezione ich od 11 Kwietnia do 26 Maia na 7 statkach 1827.

Niedawno zdarzył się w Glasgowie rozczulaiący wypadek. Pewny maytek, który po wielu latach oddalenia z znacznem bogactwem wrócił do oyczyzny, przebiegł kray cały, i nigdzie szukaney przez siebie małżonki swoiey wynaleść nie mógł. Jednego razu, gdy bez żadney nadziei przechodzi ulice Glasgowa, słyszy nagle dobrze sobie znany głos wykrzykuiący: "piękne i dobre śledzie na sprzedaż!„ bieży i poznaie swoię żonę, która tak biednym zarobkiem życie utrzymywała. Wtedy w radosnem uniesieniu nie uważa na przechodzących i przyskoczywszy do żony, wyrywa iey koszyk z ręki i śledzie na bruk wyrzuca. Poznaią się w iedney chwili wzaiemnie; następuią łzy i uściśnienia, a uszczęśliwiony maytek widząc w bliskości sklep ubiorów płci żeńskiey, wbiega z żoną do niego, przybiera ią w okamgnieniu w nowe piękne suknie, a stare iey łachmany wyrzuca tam, gdzie śledzie leżały, na wieczne nędzy zapomnienie.

Anglik Johnson, znany powszechnie z dzielney odwagi i rzadkiey zręczności w sztuce marynarskiey, powziął był śmiałą nadzwyczay myśl uwieść potaiemnie Napoleona z wyspy S. Heleny, a to za pomocą nayWiększego może okrętu podwodnego, iaki kiedy wybudowano. Okręt ten miał 100 stóp długości, maszty zaś i żagle na pokład spuszczane bydz mogły. Ułożył sobie Johnson obznaymić się we dnie z położeniem mieysca, a spuściwszy się pod wodę, przybić w nocy do lądu i donieść o tem Napoleonowi. Niezmierne summy obiecano mu za wykonanie tego przedsięwzięcia, a przed samym wyiazdem przyrzeczono mu prócz tego 40,000 funtów szter: (1,600,000 zł. Pol:) wyliczyć. Cały iuż okręt był skończony, i tylko tram (dno okrętowe) podwoyną miedzią obłożyć ieszcze zostawało, aby szczęśliwie odpłynąć... gdy się o śmierci znakomitego więźnia dowiedziano.

DODATEK DO Nro 65. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 SIERPNIA 1827 ROKU WE SRODĘ.

OBSERWACYIE METEOROŁOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Raumira.

Dzień godzina		Barometr z redak: na O° r.	Therm: czyli stop: zim i ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Sierp:		cali lin:	stopnie	stop:			
god:	7	27 2, 901	+ 14. 8	82	Zachodni słaby	Pogoda z Chmur:	
	12	„ 2, 866	+ 23. 9	58	Połud: Za: słaby	„	
11.	3	„ 2, 276	+ 24. 4	57	„ „	Chmury	
	9	„ 1, 981	+ 15. 4	82	Północny Za: „	„	
	7	27 0, 997	+ 13. 3	87	Połn: Za: słaby	Pochmurno	Deszcz.
12.	12	„ 1, 437	+ 13. 0	84	„ „	„	„
	3	„ 1, 924	+ 15. 0	73	Zachodni mocny	„	
	9	„ 2, 017	+ 11. 7	82	„ słaby	Pogoda z Chmur:	
	7	27 2, 141	+ 12. 5	78	Zachodni słaby	Chmury	
13.	12	„ 2, 090	+ 14. 9	76	Połud: Za: mocny	Pogoda z Chmur:	
	3	„ 2, 182	+ 14. 1	70	„ „	„	
	9	„ 2, 889	+ 10. 2	83	Zachodni mocny	Pochmurno	Deszcz.

Max: *Weisse*, Dyr: Obs. Ast.

Z Madrytu d. 19 Lipca.

Zdaie się, iż Nuncyuszowi Papiezkiemu Tibery dozwolono tymczasowo tu ziechać. Rady Kastyliyska i Indyyska wystawiły, iak głoszą, mianowanie Biskupów w Ameryce iako środek, dla naszego nawet Rządu korzystny. Oyciec S. wzywał od 5 lat nasz Gabinet do kroków, któreby zapobiegły zupełnemu upadkowi wiary w owych okolicach. Skoro wyznaczona do tego przedmiotu kommissyia z Biskupów, przełożonych klasztorów i sędziów zda sprawę, Rada stanu wydać ma swoie postanowienie.

Infant Don Carlos doznaie co raz większych u Króla względów. Odiechał ztąd do San Ildefonso. Za iego wstawieniem się Ka-

*nonik Mariano Augustin, należący do byłego stronnictwa Bonapartego, otrzymał 6000 Fr. pensyi. Ma on udać się do Paryża i do tamecznych Gazet podawać pomyślne względem Hiszpanii artykuły.

Do Hiszpanów, którzy niedawno towarzyszyli wychodniom Portugalskim w napadzie na miasto Portugalskie Konstantin, należał także Pułkownik Sanz, który za powrotem został uwięziony i pod sąd oddany, ponieważ Rząd Portugalski żądał zadosyć uczynienia.

Od kilku dni mamy tu upał 29 stopni, i chłodny północny wiatr czyni go tylko znośnym.

O trzy godziny drogi od Igualada (w Katalonii) stać ma 1500 buntowników. Jedna z band zamordowała sędziego z Castel Follit. Jenerał kapitan Campo Sagrado pragnie bardzo uwolnienia od swego urzędu. Nie Hr. d' Espanna, lecz Jenerał Odonnel dowodzić będzie przeznaczonemi do Katalonii woyskami. Nagraniczne nasze woysko zostaie w dawnych swoich stanowiskach.

Wychodząca w Kadyxie Gazeta obu światów milczy zupełnie o Ameryce. Sądzą, iż Rząd zamyśla uzbroić wyprawę, która ma wspólnie działać z siłami wyspy Kuba przeciw kraiom południowey Ameryki.

Z Saxonii d. 26 Sierpnia.

Słychać, iż zaprzysiężenie wierności N. Królowi zacznie się dnia 13 Sierpnia od Lipska. Osobiście odbierze J. K. M. przysięgę w Dreznie, Lipsku, Freybergu i Bautzen, a w innych mieyscach przez umocowanych kommissarzów.

N. Król udarował niedawno protestancką szkołę ubogich z własney szkatuły 300 talarami.

Wydany przez zmarłego Króla pod dniem 19 Lutego Mandat, względem duchownego sądu katolickiego i wzaiemnych stosunków między Katolikami i Ewangelikami, nie iest od Stolicy S. zatwierdzony z powodów, że wedle § 3go bez zezwolenia Rządu nie mogą bydź Papiezkie lub Wikaryatu rozporządzenie ogłaszane, tudzież niestosownego urządzenia konsystorza i sądów duchownych, które wedle § 4 i 14 składać się maią z członków duchownych i świeckich, iako też reszty iego rozrządzeń, które zdaią się podległość Kościoła poddawać Władzy polityczney.

Podług Gazety Lignickiego korrespondenta do 4000 mieszkańców Szląskiego cyrkułu Kabelschwerd utraciło przez ostatnią powódź wszystkie maiątki i utrzymuią się tymczasowo z dobroczynnych składek. Całe rodziny znalazły śmierć w wodzie, a mianowicie w wyższym i niższym Langenau 26 ludzi, w Schönfeld 11 w Lauterbach 16 w Rabischau 11 w Schreibendorf 11 w Tandorf 5 w Ebersdorf 2 ogółem 82 ludzi.

Z Bruxelli d. 29 Lipca.

N. Król uda się z Hagi dnia 1go Sierpnia do Ansterdamu, a potem tu powróci.

Królewic Jmć Fryderyk Niderlandski powrócił tu onegday z swoią Małżonką.

Od utworzenia naszego Królestwa w r. 1814 położenie poiedynczych gmin co do dobrego mienia, znacznie się polepszyło. Dla ogólnego widoku rozkazał J. K. M. przed 1 Sierpnia wygotować tabele dawnieyszego i teraźnieyszego stanu długów każdey prowincyi.

W Flesindze spuszczony z warsztatu został dnia 24 b. m. Królewski parowy statek, przeznaczony do żeglugi do zachodnich Indyy.

Margr: Chabannes wypuszczony w czoray z więzienia został za złożeniem 20,000 franków porękoymi.

Z Kopenhagi d. 18 Lipca.

Osada odeszłey dnia 25 b. m. z naszego przedporcia Rossyyskiey flotty, składaiącey się z 13 okrętów, wynosi do 10,000 ludzi. Podczas bawienia tey flotty widzieć można było na rynkach i po sklepach mnóstwo officerów i maytków Rossyyskich. Wielu ciekawych udało się do niey na łodziach i statkach, i przyymowanemi byli z naywiększą grzecznością na okrętach. Parowy statek Caledonia przepłynął dnia 24 przez środek tey flotty. Od admiralskiego okrętu Asow powitany był muzyką, a w powrocie wykrzyknął temu okrętowi Hurra! na co lud iego odpowiedział. Kilkudniami pierwey tuteyszy Rossyyski Poseł, Baron Nikolay, odwiedził admiralski ten okręt.

W okolicy Randers grassuie tego lata zaraźliwa gorączka.

Doktor Hauch, professor w akademii w Soroe, powrócił po 6letniem bawieniu we Francyi, Włoszech i Niemczech i przywiozł 4 wielkie, tak w Duńskim, iako też Niemieckim ięzyku napisane dramatyczne dzieła, których trafność tuteysze pisma wychwalaią.

Z Helsingeru d. 28 Lipca.

Kapitan High okrętu Abronn, płynącego z Cromarthy na morze Baltyckie, napotkał wczoray o godzinie 7 z wieczora flottę Rossyyską pod Skagen, którą zaskoczyła tak potężna burza od północo zachodu, iż wedle iego mniemania musiała albo do Vingö albo portu tuteyszego się wrócić.

TEATR NARODOWY.

Dziś we Srodę, to iest dnia 15 Sierpnia r. b. dana będzie przez przeieżdżaiące Towarzystwo Operystów z C. K. mieysk: Lwowsk: Teatru w języku Niemieckim wcale nowa komiczna Opera, iako fantastyczny obraz czasu z tańcami, obrazami, grupami i machinami w 3 aktach przez Mesla, z muzyką Kapelm: Fr. Gläser: *Swiat jaki był, jaki iest i jaki będzie*, czyli *lata* 1727. 1827. 1927.

W Sobotę zaś dnia 18 b. m. na Dochód Karola i Augusty Burghauser, dana będzie Wielka heroiczno-komiczna Opera w 2ch aktach, z muzyką A. Mozarta: *Don Juan.*

Dnia 13 i 14 *Sierpnia* 1827 *r.*

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	18	15	12	15	11	—	9	15
— Żyta	11	—	10	15	10	—	9	15
— Jęczmienia	9	—	8	15	8	—	7	—
— Grochu	12	—	11	15	—	—	—	—
— Owsa	6	—	5	24	5	—	—	—
— Jagieł	22	—	21	—	20	—	18	—
— Rzepaku	21	—	20	—	19	—	14	—

drugi nie parzystym zakupione będą. Oprocz tego, losy dewizy Apollo graią na wszystkie powyższe dobra i pieiężne trefery tey rownie iak i dewizie Venus łącznie przeznaczone.

Do dewizy Apollo przywiązane są 6000 zielonych losow bezpłatnych, z ktorych przy zakupieniu 10 losow czerwonych przydany będzie ieden, maiący każdy wyznaczoną osobno dla siebie wygraną w gotowiźnie, graiąc oprocz tego na dobra i wszelkie trefery pieniężne.

Do dewizy Venus przywiązane są 2000 żołtych losow bezpłatnych, z ktorych po wyprzedaniu zielonych, dodawany będzie ieden na 10 czerwonych, ktore to żołte losy maią rownie swoie własne wyposarzenie w pieniądzach, graiąc oprocz tego na dobra i wszystkie trefery pieniężne, z wyłączeniem iednak tych treferow pieniężnych, ktore szczegolnie dla losow dewizy Apollo są przeznaczone, iak wyżey.

Planu obszernego i losow do tey loteryi dostać można w handlu M. Wentzla przy głownym rynku pod L. 18.

WEZWANIE.

Gdy przy spisywaniu Urzędowego Inwentarza maiątku po zmarłey bezpotomnie Staroz: Małce z Juchymowiczów czyli Klünbergów Borgerowey, niegdy Staroz: Samsona Borgera małżonce, razem z mężem za życia tu w Krakowie na Kazimierzu w żydowskiem mieście w własney części Domu pod L. 61 w Gminie X. stoiącego, zamieszkałey, i wypożyczaniem na zastaw pieniędzy spekuluiącey, znalezione są w znaczney ilości rozmaite rzeczy, tudzież niektóre kosztowności, iako zastawy na zaciągnione długi przez różne osoby tymże Borgerom dane, a właściciele takowych zastawów, o wykupno onych nie czynią dostatecznych zgłoszeń, wielu nawet z zamieszkań i mieysca pobytu iest niewiadomych; przeto Notaryusz niżey podpisany, do spisania rzeczonego inwentarza wyznaczony, w skutku oddzielnego upoważnienia przez rezolucyią Wysokiego Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i iego Okręgu dd. 15 Maia r. b. Nro 1179 zapadłą, sobie udzielonego, wzywa ninieyszem wszystkich właścicieli zastawów iakiey badź natury, i kiedykolwiek tak u Star: Małki Borgerowey, iako i u męża iey Staroz: Samsona Borgera złożonych, a teraz do inwentarza z prawnem oszacowaniem zapisanych, aby każdy z dowodami, iakość zastawów, ilość powziętych na też pieniędzy, i zaległość prowizyi, usprawiedliwiaiącemi, do W. Ignacego Ostaszewskiego Notaryusza Publicznego W. M. Krakowa z Okręgiem, iako sądownie ustanowionego Kuratora, w Krakowie w Kamienicy przy wielkim Rynku pod L. 453 zamieszkałego, na piśmie z wyrażeniem imienia, nazwiska, stanu i zamieszkania swego, oraz tych osób za pośrednictwem, lub pod imieniem których mogły bydź zastawy czynione w przeciągu iednego miesiąca, a naydaley do dnia 31 Sierpnia włącznie roku bieżącego, nieodzownie się zgłosił, i wedle rozporządzeń powyższą z daty i numeru powołaną rezolucyią Trybunału obiętych, zadosyć uczynił. — W przeciwnym bowiem razie, wszystkie rzeczy i kosztowności zastawne, o które w terminie i w sposobie wyżey wskazanym nie nastąpi zgłoszenie, zostaną przez publiczną licytacyią sprzedane, i wszelka przewyżka ieżeliby iaka z wylicytowania za które zastawy po zaspokoieniu długu i procentów do massy należących, wypadła, w myśl prawa za bezdziedziczną własność poczytaną, i iako taka na rzecz Skarbu publicznego przyznaną będzie.

W Krakowie dnia 18 Lipca 1827 r. Leo Rawicz *Pszczółkowski.*

DONIESIENIE.

W dniu 24 Sierpnia r. b. 1827 o godzinie 9tey z rana w Krakowie przy Ulicy Floryańskiey pod L. 531 na dole odbędzie się licytacyia różnych ruchomości, iako to: mebli roboty stolarskiey, tapicerskiey, zwierciadeł, estampów, szkła, fortepiana i innych sprzętów domowych. Chcący licytowania maiących zaprasza się z gotowemi pieniądzmi.

W Krakowie d. 14 Sierpnia 1827 r. H. *Salomoński*, Kom: Sąd.